

Integrations- och
jämförhetsdepartementet
103 33 Stockholm

REMISSVAR (IJ2010/432/IU)

Sverige för nyanlända – värden, välfärdsstat, vardagsliv (SOU 2010:6)

Sveriges akademikers centralorganisation har beretts tillfälle att yttra sig över "Sverige för nyanlända – värden, välfärdsstat, vardagsliv" (IJ2010/432/IU).

Saco arbetar för att akademikers kunskap och kompetens ska tas till vara. I detta ligger att alla nyanlända bör få så goda möjligheter som möjligt att etablera sig i det svenska samhället oavsett var de kommer ifrån och var de bosätter sig. Saco är positiv till samhällsorientering som en av tre delar i nyanländas etableringsplan och anser det angeläget att en god nationell standard ges i hela riket. Saco tillstyrker utredningens förslag vad gäller samhällsorienteringens innehåll, men har synpunkter avseende förslaget om dess utformning.

Samhällsorienteringens innehåll

Utredningens förslag till innehåll utgår från aktiviteter i människors liv så som "Att försörja sig och utvecklas i Sverige" och "Att bli sjuk och åldras i Sverige". Samhällsorienteringen ska vid vart och ett av dessa områden beröra aspekterna värden, välfärdsstat och vardagsliv. Saco finner utredningens förslag till innehåll väl avvägt. Saco instämmer också i att syftet med samhällsorienteringen ska vara att underlätta den nyanlända personens etablering.

Utredningen föreslår att varje nyanländ person ska erbjudas minst 60 timmars samhällsorientering. Saco anser att detta är en rimlig omfattning, men understryker att antalet timmar bör anpassas efter deltagarnas individuella behov, förutsättningar och önskemål.

Samhällsorienteringen kommer enligt utredningens förslag bland annat att behandla den svenska arbetsmarknadens regler och karaktär. Saco vill här belysa att fackets roll och vad det innebär att vara fackligt organiserad skiljer sig åt mellan olika länder. Det är därmed positivt att nyanlända informeras om och får möjlighet att diskutera kring detta.

Samhällsorienteringens utformning

Utredningen påpekar att deltagarnas livssituation, erfarenhet och tidigare utbildning ska vara en utgångspunkt för, och tas tillvara som en resurs i, samhällsorienteringen. Samhällsorienteringen ska vidare anpassas till individens förutsättningar, behov och önskemål och bygga på dialog och diskussion. För att detta ska kunna genomföras är lärarnas kompetens av central betydelse. Saco ser här att problem kan uppstå med det praktiska förverkligandet av målsättningen med samhällsorienteringen.

Enligt utredaren ska samhällsorienteringen till största del ges på den nyanlända personens modersmål. Detta möjliggör att insatserna kan inledas i ett tidigt skede och ge stöd till den nyanländas etablering. Den som utför samhällsorientering behöver då både ämneskunskap, pedagogisk kompetens

Josefin Edström
Samhällspolitiska
avdelningen
08-613 48 20
josefin.edstrom@saco.se

Sveriges akademikers
centralorganisation
Box 2206
103 15 Stockholm
Besök: Lilla Nygatan 14
Tel växel: 08-613 48 00
Fax: 08-24 77 01
E-post: kansli@saco.se
www.saco.se

och goda kunskaper i både svenska och det språk som samhällsorienteringen ges på. Saco konstaterar att det precis som utredningen framhåller idag inte finns någon yrkesgrupp som motsvarar dessa krav.

Utredningen kommer fram till att samhällsorienteringen bör bedrivas av lärare med pedagogisk kompetens och insikt, men bedömer det inte som realistiskt att kräva en full lärarexamen. Istället föreslås att den som håller i samhällsorienteringen bör ha genomgått en kurs på 30 högskolepoäng. Dessa högskolepoäng, motsvarande en termins heltidsstudier, ska tillgodose att samtliga lärare har ämneskunskap, språklig kompetens, pedagogisk kompetens samt kunskap om migration och integration. Utredningen tar dock inte ställning till vilka som är målgrupp för förslaget om höjd lärarkvalitet och inga krav på formell kompetens uppställs för samhällsorienteringslärarna.

Ett av Sacos förbund Lärarnas Riksförbund (se bilagt remissvar) framhåller att det bör vara utbildade och behöriga lärare med erfarenhet av vuxenutbildning som håller i samhällsorienteringen, samt att denna bör integreras med SFI-utbildningen.

Saco anser med utgångspunkt i ovanstående att frågan om lärarnas kompetens behöver övervägas ytterligare.

Kommunerna ansvarar för att samhällsorienteringen bedrivs enligt de statliga riktlinjerna, men har samtidigt stor frihet att göra lokala val vad gäller exempelvis språk och gruppsammansättning. Kommunernas skilda förutsättningar kan tillsammans med avsaknaden av tydliga krav på lärarnas kompetens leda till svårigheter att säkerställa en jämn god nivå. Saco bedömer att det finns risk för kvalitetskillnader såväl mellan olika kommuner som inom kommunerna då lärarnas kompetens kan variera från grupp till grupp.

Kommunerna ansvarar för att erbjuda samhällsorientering men behöver inte utföra den i egen regi. Här vill Saco påpeka att det är viktigt att höga krav ställs på den upphandlande organisationen, som genom kvalitetskrav och effektiv uppföljning måste säkerställa att samhällsorienteringen håller god kvalitet oavsett utförare.

Länsstyrelsen ges i förslaget ett ansvar för att underlätta samordning mellan kommunerna samt ansvara för uppföljning av verksamheten. Saco menar att det är viktigt att Länsstyrelsen tillförs medel för detta.

Remissvar från Sacoförbunden Akademikerförbundet SSR, Lärarnas Riksförbund och Jusek biläggs.

Med vänlig hälsning

Sveriges akademikers centralorganisation

Gunnar Wetterberg

Josefin Edström